تاریكتر لە شەوە زەنگ و خوێندنەوەیك لە مانگەشەودا ... حەیدەر عەبدولرەحمان

چەند كاژێرێك پێش ئێستا نمایشی (تاریكتر لە شەوەزەنگ) دەرهێنەر ئەرسەلان دەروێشم بینی، كە لە لایەن بەڕێوەبەرایەتی شانۆی هەولێرو شانۆی سالار بە بەرهەم هاتبوو، لە كەشو هەوایەكی باراناوی دا ،لە هۆڵی بەڕێوەبەرایەتی شانۆ نمایش كرا.

دلشاد مستەفا ـــ ی نووسەر كاتێ ئەو تێكستەی خۆی ناو ناوە (تاریكتر لە شەوە زەنگ) ویستویەتی بە كورتە رستەیەك پێت بڵێت، تۆ لە ناو تێكستەكە كاراكتەرێكی رووداوەكانی و پارچەیەكی زیندووی لە جەستەی ئەو كۆمەڵگایەی مێژوویەكی دوورو درێژە لە تاریكیەكی نا ئاسایی دا دەژیت، لەهەر گۆشە نیگایەكەوە، ئاوڕ لە رابووردووی خۆت و كۆمەڵگاكەت بدەیتەوە، یاخود چەند ئەوەندەش لە ئێستای خۆت بڕوانیت و بتەوێت تروسكاییەكی دوورو نزیك لەو رابووردووەو لە ئێستای خۆتا بدۆزیتەوە، بێ هەناسەدان و خۆ بە دەستەوە نەدان، ئەوە بە هێمنی لە نێو گەرووی تاركییەكاندا نقوم دەبیت و ئەگەر زۆر ورە بەرز نەبیت لەناو شەوە زەنگی ئەو تاریكیەیدا ون دەبیت و هەموو شتێ لە دەست دەدەیت، بۆیە (پەری) دەڵێت : ئەو تاریكییە چیە خودایە!

نووسەر دوور لە هیچ تەم و مژێك، بە زمانێكی سادەو تێڕوانینێكی رەوان و هێڵێكی درامی سەقامگیر، لە گوتارو فەلسەفەی نمایشەكەی خۆیدا دەیەوێت پێت بڵێت : ئاگات لە خۆت بێت من، تۆ، باوكمان ، باپیرانمان ، هەر هەموومان، پارچەیەكین لە مەینەتیەكانی ئەو كۆمەڵگا ستەم دیدەیە، كە هیواكانی لە سەرابێكی بێ سنوور دەچێت، سەرابێك كە لە قوڵایی مێژوویەكی دوورو درێژەوە سەری هەڵداوە و تا ئێستاشی لە گەڵ دابیت، هەر بەردەوامە، بۆیە ململانێ هزری و فەلسەفیەكان لە نێوان نەوە كۆن و نوێكاندا لەسەر چارەنووس و ئاینده گەرمە، لە نێوان خۆبە دەستەوەدان و بێ ئومێدی و لە نێوان خۆ گری و بەردەوام بوون و بڕوا بە خۆ بوون ، نەوەیەكی نوێ یاخییە لەوەی تێیدا دەژیت و دەیبینی، نەوەی كۆن لەوەی قوربانی دان لە پێناو ئازادی و مانەوەدا، بە نەریتێكی بێ ماوەیی گەلە غەدر لێكراوەكان دەزانێ .

ئەوەتا لە ئاکامدا کوڕەکە بە(خان) ی نەوەی کۆن دەڵێت: هێشتا تێ کەمت لە بەد فەڕییەکان بینیووە، ئەوە بزانە کە ئەم سەردەمە، سەردەمی یەك رەنگی و یەك دەنگی نیە (مەبەستی لەو لێك ترازانەی نێو ماڵی کوردە) سەردەم سەردەمی جیاوازییە، سەردەمی ئەوەیە لە کەس نەچیت ..
بەڵام (خان) بە سوور بوون لە سەر ئەو بیرو باوەڕەی هەڵی گرتووە دەڵێ : هەر کات رۆحی شۆڕشگێڕی لە ئینساندا مرد، ئیتر خۆشی دەمرێ، کوردی ئەسیل دەبێت وابێت ، هیچ دۆخێك نشوستی توش نەکات، لەوپەڕی بێ ئەمەلیدا چاوی لە تروسکاییەك بێت ..
ئەوەتا لە ئاکامدا خان بڕوا بە کوڕەکە دێنێت کە سێ بێتەوەو وەختێکی تر هەڵبژێرن بۆ ژیانەوە، ئەمەش بەو مانایەی کە سێ بوون حاڵەتێکی کاتیەو هاکا پێویستی سێ بوون نەما، سەر لە نوێ دەگەڕێنەوە ژیانێکی تر لە زەمەنێکی تردا.
لە کۆتاییدا (خان) بە دەم زام و برینی شەڕی ناوخۆییەکانەوە دەچێتە ژێر باڵی کوڕەکەو بەرەو یەك ئاراستەو (بە یەکەوە) ، کە ئامانج تێیدا هەموو نەوەکان بە هەموو زام و برین و ئازارو مەینەتیەکانیانەوە یەك ڕێگا هەڵدەبژێرن و دەگەڕێنەوە نێو تابلۆکە ..بەو ئومێدەی دوای زەمەنی سر ِ بوون، بۆ جارێکی دیکە بگەڕێنەوە و سەرەتایێکی دیکە بۆ گەیشتن بە ئامانجەکان دەست پێ بکەنەوە، ئەمە کورتەی ئایدیاو فەلسەفەی نمایشەکەیە، کە ئێمە لیرەوە بەدواداچوونێ ًکی بۆ دەکەین و لە ناونیشانەوە دەست پێ دەکەین .

ناونیشان:

ناونیشان سەختترین کاری نووسینی تێکستە، چونکە تێکڕای فەلسەفەو ئامانجی نووسەر لەوێدا کۆ دەبنەوە، زۆر جاری وا هەیە ناونیشانێکی سەقەت بەرهەمێك لە بار دەچوێنێ، یان بەرهەمێکی کرچ و کاڵ بە ناونیشانێکی جوانەوە دەبێتە مایەی فریودانی بینەرو راکێشانیان بەرەو هۆڵەکانی شانۆ.
من لە تێکستی (تاریکتر لە شەوە زەنگ)دا هەستم بە دوو خاڵی گرنگ کرد:
یەکەمیان : ناونیشانەکە نەکەوتۆتە قالبێکی درامی سەرنج راکێش، کە پرسیارێکی زەهنی لای بینەر دروست بکات، بە شێوەیەك هۆگری بینینی ناوەرۆکی ناونیشانەکە بێت ، چونکە زۆر جاران ناونیشانی تێکست، سروشی ئەوەت پێ دەبەخشێت کە ناونیشان وەك کردنەوەی دەرگای نهێنییەکان، بە داخراوەیی بەجێ دێڵێ و بینەر تامەزرۆی کردنەوەی کرۆکی فەلسەفەی نمایشەکە بێت، بەڵام لە نمایشی (تاریکتر لە شەوە

زەنگ) نە وێنەیەکی درامیت لە مێشکدا بۆ دروست دەبێت، نە نهێنیەك بۆ بینەر بە جێ دێڵێ تامەزرۆی گەڕانی بێت ، بە پێچەوانەوە رەنگە سەرپۆش لە سەر تەواوی فەلسەفەی نمایشکە هەڵداتەوە، وەك ئاشکرابوونی پرسیاری تاقیکردنەوەکان .
دووهەمییان : ناونیشانی (تاریکتر لە شەوە زەنگ) ناونیشانێکی رەهایە، کە بواری بۆ هیچ ئەگەرێکی دیکە بەجێ نەهێشتووە بۆ ئەوەی حاڵەتەکە لە نێوان (گەش بینی و رەشبینی دا ـــ لە نێوان ئەرێنی و نەرێنی، تاریکی و رووناکی دا) بکەینە حاڵەتێکی (رێژەیی) کەچی بەلۆژیك حاڵەتەکە حاڵەتێکی ریژەییە، وەك لە ناوەرۆکی تێکستەکەشدا وا هاتووە، حاڵەتەکە بۆچوون و تێڕوانینی جیاواز لە یەکتر هەڵدەگرێ و نەبێتە حاڵەتێکی گشتی.

کاراکتەرەکان :

نووسەر بۆ بەرجەستە کردنی ئەو تراژیدیاو مەرگەساتانەی لە تێکستەکەدا ئاماژەی پێکراوە ، چڕ بوونەوەیەکی لە کاراکتەرەکاندا کردووە و تێیدا چەند نەوەیەکی ئاوێزانی یەکتر کردووە ، لە نەوەی کۆن و نەوەی نوێ دا لەوانە :

پەری :

کچە نیگارکێشێکی نەوەی نوێیە، وێڕای ئەوەی هونەرمەندێکی نیگارکێشە، لەهەمان کاتیشدا کەسێکی بە ئاگاو هوشیارەو کتێب دەخوێنێتەوە، بەدەم جگەرەو شەراب خوارنەوەشەوە نیگار دەکێشێ، بەڵام پێ دەچێت ئەزموونێکی تاڵی هەبێت لە گەڵ پیاودا بۆیە متمانەی بە پیاو نەماوە، ترس و نیگەرانیەکی لە گەڵ دایە ..
ئەو پرۆژەیەکی نیگار کێشانی بە دەستەوەیە بۆ مەینەتیەکانی کورد، چەند تابلۆیەك بکێشێ و دواتر لە پاریس بەشداری پیشانگایەکییان پێ بکات، دەکەوێتە خەیاڵێکی چڕ، نازانێت لە کوێوە دەست بە تابلۆ کێشانی ئەو مەینەتیانە بکات و لە کوی ً کۆتاییان پێ بێنێت، بۆیە هەر لە ناو ئەو خەیاڵانەدا کاراکتەرەکانی ناو تابلۆکە زیندوو دەبنەوەو لە ناو تابلۆکە دێنە دەرەوە بۆ ئەوەی خۆیان نمایش بکەن و باسی ئازارەکانی خۆیان بکەن، بۆ ئەوەی شوێنێك لە جوگرافیای نێو تابلۆکەدا داگیر بکەن و مەینەتی و نەهامەتیەکانیان بگاتە پێش چاوی گەلانی دنیا .

خانی لەپ زێڕین :

کاراکتەری سەرەکییەو ئەو پیاوە قارەمانەی قەڵای دمدمە، کە لە سەر

ململانێی نێوان ئەمیری برادۆست و شا عەباس دا، سەرەڕای قوربانی دانی بۆ شوماری کوردو خۆ ڕاگری بەرامبەر بە لەشکرێکی زەبەللاحی شا عەباس خۆ ڕاگر بوو، بەڵام لە ئەنجامی خیانەت و گرتنەوەی سەرچاوەی ئاوی قەڵا داگیر کرا.
خانی لەپ زێڕین لەو نمایشەدا دەگەڕێتەوە، بۆ ئەوەی شوێنی خۆی لەو تابلۆیەدا بکاتەوە کە مەینەتیەکانی کورد بەرجەستە دەکات، لە نمایشەکەدا نوێنەرایەتی نەوەی کۆن دەکات و دەبێتە هێمایەك بۆ خیانەتکاری لە مێژوودا، کە ئەمڕۆی کوردستانیش دەبینێ بە نەوەی ئێستاکە دەڵێت: سەردەمەکەتان زۆر ئاڵوزو تاقەت پڕوکێنەرە. ئیحساس دەکەم ئێوە ئێستاتان لێ کردوین بە جەهەننەم .
خان ـــ لەو کاتانەی گەڕاوەتەوە، لە شەڕی برا کوژیدا بریندار دەبێت و خوێنی لێ دەچۆڕێت، جارێکی دیکە برینە کۆنە ساڕێژ نەبووەکەی سەر هەڵدەداتەوە، بە دەم ئەو برینەوە دەگەڕێتەوە ئەو شوێنەی لێی هاتبوو بەڵام بە هیواو ئومێدێکی تر بە ئایندە .

کوڕەکە:

ئەو کاراکتەرە هیچ ناوێکی لێ نەنراوە، چونکە کەس نایناسێ، بەڵام ڕۆژێ لە ڕۆژان فیگەرێکی نێو تابلۆ بووە لای پەری نیگارکێش، لە ناوچوارچیوەی تابلۆکەدا دێتە دەرەوە، بۆ ئەوەی ئەویش چارەنووسی خۆی لە ناو تابلۆکەدا بدۆزێتەوەو گلەیی لە (پەری) دەکات کە ژیان کۆپی دەکاتەوە، ئەگەرنا ئەویش جیاوازی نیە لە گەڵ ئەوانی ترو لە دنیایەکی پڕوپوچی پڕ لە ترس و نیگەرانیدا دەژیت، هەمیشە موغازەلەی پەری دەکاو دڕۆی بۆ هەڵدەبەستی، بۆ ئەوەی لە خۆی نزیك بکاتەوە، بەڵام چونکە (پەری) وەك خۆی گوتەنی متمانەی بە کەس نەماوە ، بۆیە گوێ ی پێ ناداو پەراوێزی دەکات، بەڵام لە کوێوە هاتۆتە ناو تابلۆکەو چ پەیوەندییەکی بە پەرییەوە هەیە ؟ ئەوە پەری خۆی وەڵام دەداتەوە دەڵێ: من پێشتر سیمای تۆم لە سەر کێلی گۆڕێك بینی، ویستم لێرە دووبارەی کەمەوە، ئەمەش ئەوە دەگەیەنێت مادام ڕەسمی لە سەر کیلێکدا نەخشێندرابێت ، ڕەنگە ئەو کوڕە مردوویەکی گەنج ، یان شەهیدێك بوو بێت ، کەچی لە کاتی زیندوو بوونەوەو گەڕانەوەی خۆیدا هەرگیز باس لە چۆنیەتی مردنی خۆی ناکات بەو گەنجایەتی و بەو ئاواتە جوانەمەرگانەیەوە چۆن چۆتە ژێر گڵ ؟ یان چی وای لە پەری کردووە ئەو ڕەسمەی سەر کیلەکە سەرنجی ڕاکێشێ ؟ بۆیە بینەر هەست دەکات ناسنامەی ئەو کوڕە بزرە و ئاشنا بە باگ راوندی ژیانی ئەو کاراکتەرە نیە..
کاراکتەرە نادیارەکان :

چەند کاراکتەرێکی نادیار لە پشت شانۆوە هەن، یەك لەوان کچە دەستەخوشکێکی پەرییە، کە ناوە ناوە زەنگ بۆ پەری لێ دەداو پەریش لە هەڵسووکەوتەکانی بێزارە، چونکە شەوان تا بەیانی بە دەم مەی خواردنەوە شەو دەباتە سەر و کێشەی تایبەتی خۆی هەیە، ئەویش لەو کاراکتەرە بێ ناسنامانەیە کە شوێنێکی لە جوگرافیای نمایشەکەدا نیە و بینەر نایناسێ،
دەکرا نووسەر ئەو کەسایەتیەی تۆخ تر کردایە، تەنها بەو پەیوەندییە تەلەفونیە لقێکی دیکەی لە ناهەمواری کەسانی وەك هێژا دروست کردایە..کە ئەوانیش پارچەیەك بوون لە نەهامەتیە لێك گرێ دراوی ئەو نیشتیمانە
بە گشتی کاراکتەرەکانی ئەو نمایشە ئەگەرچی لە بیرکردنەوەدا جیاوازن و هەمیشە لە ململانێیەکی بەردەوام دان لە سەر بیرو باوەڕو چارەنووس، بەڵام لە ئامانج دا یەك ئاراستەیان هەیە و هەموویان دەگەنەوە یەك جەمسەر.

دەتوانین بڵێین زەمەنی رووداوەکان لە رێگەی کاراکتەرەکانەوە دیاری کراوە، هەر لە زەمەنی خانی لەپ زێڕینەوە پێش 400 ساڵ زۆتر، تاوەکو ئێستاکە، بەڵام زەمەنی ئێستاکەی لە زەمەنە بێزەوەرو مەترسی دارەکان دەست نیشان کردووە، کە تێیدا گەنج و لاوەکانیش بوونەتە بەشێك لە هەڵگری بەرپرسیاریەتی ئەو مە ترسیە، بە هۆی قۆرخ کردنی ئەو گەنجانە لای حزبەکان بۆ شەڕە پەڕۆو دروشم هەڵگرتن و گوللە گۆڕانەوە، بەمەش نمایشەکە وا لە بینەر دەکات هیوای بە نەوەی نوێ نەمێنێ و ئاسۆی ئایندەی نیشتمان کز تر ببینێ ، بۆیە ئەو بۆیە رەش قەترانیەی بەسەر سیماو ناوەرۆکی نمایشەکەدا رژێندراوە، زیاد لە پێویستەو پانتایی تاریکیەکە ئەوەندە زۆتر دەکات کە جارێ بەم زووانە ئومێدت بە هەڵاتنی مانگەشەوێکی تر نەمێنێ.
بە گشتی فەلسەفەی نمایشەکە دابەشی چوار پەردە بووە، لە هەر لایەکەوە تۆی بڕوانی یەك رەنگە، بە هەمان شێوە یەك بۆن و بەرامی هەیە، ئەوەندەش بابەتەکە لەو فەزا داخراوەدا دەسوڕێتەوە، وای لێ کردووە لە خنکان نزیك بێتەوە، فشارێکی زۆر لە سەر سایکۆلۆژیەتی بینەر دروست بێت..بۆیە ئەگەر چەند پەنجەرەیەك لە هەیکەل و رووداوەکانی نمایشەکە بکرابوایەوە ، تینی ئەو فشارە بە سەر بینەردا کەمتر دەبۆوە.

دەرهێنان

ئەرسەلان دەروێش خاوەن ستایلێکی جێگیر نیە، هەمیشە لە هەڵبژاردنی

ستایل لە گێڕان دایە ، ئەمەشیان گەڵانێکە بە دوای باشترو هەر تێکستێك جۆرە ستایلێکی پێویستە.
بۆ ئەمجارە ستایلێکی واقیعی هەڵبژاردووە، کە پشت بە دیالۆگ و گێڕانەوە دەبەستێت، خۆ ئەگەر دەرهێنەر هەموو دەسەڵاتە هونەرییەکانی خۆی بە گەڕ نەخا، بۆ ستاتیکای نمایشەکەی، ئەوە رەنگە بینەر دووچاری سڕ بوون و خاوبوونەوە دەبات و ناتوانێت بە تەنیا دیالۆگ چێژ لە نمایش وەرگرێ ، چەند ئەوەندەی دایە\لێگەکان بەهێزو مۆسیقی و وروژێنەر بن ، بۆیە دەرهێنەر پێویستی بە بونیاتێکی تری نمایشە، بە دروست کردنی وێنەو سینۆگرافیاو ئەدای ئەکتەر.بۆ ئەوەی هەموو ئەو توخمانە هەر یەك لەوان شوێنی خۆیان لە جوگرافیای شانۆدا دیار بێت و کاریگەری دەروونی و هزری خۆیان بە ناخی لبینەردا بە جێ بێڵن ، بۆ ئەوەی ئەو کاتەی نمایش دەبینێ و تا زەمەنێکی دوور تامو چێژی ئەو وروژاندنانە هەر بمێنێ ..هەر بینەرێکیش ئەگەر ئارەزووی ئەوەی کرد بزانێت ئەو نمایشەی بینی سەرکەوتوو بوو یان نا .. با لەوەوە تاقی بکاتەوە ، بزانێ ئەو نمایشە تا چەند کاسی کردووە ، یان تا چەن کاریگەرییەکانی لە سەر دەروونی ماوە ، هەر کات هەستی بەوە کرد ، لە گەڵ هاتنە دەرەوەی لە هۆڵ نەما ، ئەوە وەك ئەوە وایە نمایشەکەی هەر نەبینی بێ ..

هەر کات دەرهێنەر نەیتوانی بەو هەموو دەسەڵاتەی هەیەتی نەتوانێ بینەر بوروژێنێ ، ئەوە پێویستە هەڵوێستە بکات و بە دوای هۆکارەکاندا بگەڕێ
ئەو پرسیارەی گرنگە بگوترێ ئەوەیە ئایا دەرهێنەر توانی تێکستەکە تەواو بکات و رووی دووەمیمان نیشان بدات؟ یاخود توانی ئەو وروژاندنە دروست بکات کە پێویست بوو؟ یاخود نە تینوویەتی خودی دەرهێنەرو نە بینەریشی شکاند؟ وەڵامی راست لە ناخ و لەهزری بینەر دایە ، بەڵام منیش بینەرم و دەڵێم :لە سینۆ گرافیادا دەرهێنەر بۆشاییەکی زۆری دروست کرد، هەر لە دیمەنی یەکەمدا کە ژووری نیگار کێشانی کچەکەوە کە بینیمان چەند تابلۆیەکی پێوە هەڵواسرا بوو، چەند کەرەستەیەکی وێنە کێشانی وەك ستاند و پالێت و سەتڵی بۆیاخ و مێزێك دەبیندرا، لە باگ راوندی شانۆدا ئەو تابلۆ زلەی کۆمەڵێ لە کاراکتەرەکانی بە جولەی وەستاوەوە تێدا دیار بوو، ئەوە تەواوی دیمەنەکە فلات بوو، رووناکی بە هیچ شێوەیەك رووناکی پەخش نەیتوانی بوو بەرجەستەی دیمەنەکان بکات، ئەو رووناکییە سوورەش کە بە درێژایی شانۆ دووبارە دەبۆوە، هێمای خۆی لە دەست دابوو و هەستت بە بایەخی هیچ رووناکییەکی شانۆیی نەدەکرد..
بە گشتی نمایشەکە لە سینۆگرافیا داچۆڕاو بوو، بە هۆی لاوازی

رووناکی و موزیك ، جگە لە ئارایشت نەبێت ، بۆ دروست کردنی ئارایشتی کاراکتەرەکان لە ناو تابلۆکە نەبێت کە ماندوو بوونی زۆری ماکێری پێوە دیاربوو، بە تایبەت بۆ رەسم کردنی تابلۆی کاراکتەرە سێ بووەکان.
ئەو لایەنەی لاوازی سینۆگرافیا وای کردبوو ریتمی نمایشەکە خاو بێت ، تا لە کۆتایی نمایشەکەدا ریتمی خاوبوونەوە لە دوا لەحزەدا بە تەواوەتی لە سەر شانۆدا مردو دەرهێنەر چارەسەرێکی پێ نەبوو بۆ بەرز کردنەوەی، تا لە دوا چرکەدا دەرهێنەر نەیزانی چۆن چارەسەری دیمەنی کۆتایی بکات ، لە ناو ئەو ریتمە خاوەدا پەری ئەو تابلۆیە بەرز دەکاتەوە کە کۆشابووی ، کۆتایی بە نمایش دیچت ، ئەوەی نیشانەی مردنی ریتم بوو لە دوا لەحزەی نمایش ئەوەبوو بینەر هەستی بە کۆتایی هاتنی نمایش نەدەکرد .

لە هەندێ دیمەندا دەرهێنەر هاوسەنگی فەزای شانۆی لەنگ کردووە، لەو کاتەی کە خان و کوڕەکە بە یەکەوە لە گفتو گۆ کردن دان ، لە بری ئەوەی پەری سەرقاڵی دروست کردنی تابلۆ بێت لە گۆشەی لای راستی شانۆدا دەبیندرێت، بە سڕی دانیشتووە و هیچ جولەیەکی نیە، بەمە پارچەیەك لە جەستەی شانۆ دەمرێ کە بینەر سەرنجی لە سەرەو دەر هێنەر نەیتوانییوە چارەسەری بۆ دانێ، لەو حاڵەتانەدا ناکرێت ئەکتەر بە دەست بە تاڵی لە سەر شانۆ بمینێتەوە ، ئەگەر رۆڵیشی نەبێت مادام لە بەرچاوی بینەرە، دەبێت بە زیندوویەتی لە سەر شانۆ بێت نەك بە مردوویەتی، ئەوەی باسم کرد تەنیا نموونەیەك بوو بۆ چەند حاڵەتێکی تر بە هەمان شێوە.

ئەکتەر:

دەرهێنەر سێ ئەکتەری لێهاتووی هەڵبژاردووە بۆ رۆڵە سەرەکییەکان لەوانە :بەهمەن حاجی ـــ کوڕەکە ، رۆزانە فەرهاد ـــــ پەری ، پشکۆ شێخ عەلی ـ خانی لەپ زێڕین .
بە پێی توانستی ئەو ئەکتەرانە دەبوا هاوسەنگی سینۆگرافیا زۆر لەوەی بینیمان بەرز تر بێت ، بەڵام توانستی ئەوان لە سەر شانۆدا توانستێکی دیاری کراوەو هەست بە حاڵەتێکی جیاواز ناکەیت لە ئەدای ئەو ئەکتەرانە وەك :
بەهمەن حاجی لە رووی ئیلقاو دەنگەوە ئەکتەرێکی نموونەییە ، بەڵام لەو بەرهەمەدا هەستت بە جۆرێك لە گرژی دەکرد، وێڕای ئەوەی بە یەك ریتم مایەوە ، لە سەرەتاوە تا کۆتایی نمایش، راستە بەهمەن گەنجێکی توڕەو یاخی بوو بوو لەو هەلو مەرجە سەختەی تێیدا دەژیا ، بەڵام ئەو یەك دەقیقەی لە ریتمی دەنگ و ریتمی جەستە نواندنەکەی

لاواز کردبوو.
ڕێزانا فەرهاد: ئەکتەرێکی ئەکادیمی خاوەن بەهرەیە، من لە نمایشی دیکەدا بینیومە چۆن توانستی ئەو ئەکتەرە قۆرمخ کراوەو سوود لە بەهرەوتوانستی وەرگیراوە، بەڵام لەو نمایشەدا نەتواندرا وزەی ڕۆژانە وەك پێویست بتەقێندرێتەوەو ئەدای جوانتری پێ ببەخشرێت .
پشکۆ ـ جگە لە جلو بەرگی برادۆستی نەبێت ، هیچ جولەیەکی سەرنج ڕاکێشمان لێ نەبینی، کە گوزارشت لە توانای ئەو بکا وەك ئەکتەر.
زۆرێك لەو گرفتانەی هاتبونە بەردەم ئەکتەر لەو نمایشەدا، بەشی زۆریان دەرهێنەر لێیان بەرپرسیار بوو، ئیتر بە هەر پاساوێك بێت.
بینەر هەستی بەوە دەکرد کە جۆرێك لە پەلە پرۆزێ لە بەرهەم هێنانی نمایشەکە کرابێت و هێشتا کاتی کوڵاندنی مابوو..

جەمال نەبەز، ڕووناكبیر و بیرمەند، لە سیاسییەكی ك[illegible] ... ئەمجەد شاكەلی

بڕوا ناکەم هیچ کەسێکی بێ وێژدان بتوانێ، خۆ لە کار و بەرهەم و تێکۆشانی پتر لە 60 ساڵەی تەمەنی جەمال نەبەز، نەبان بکات و هەموویان بسڕێتەوە و پشتگوێیان بخات. جەمال نەبەز، زمانەوان و مێژوونووس و ڕووناکبیر و نووسەر و بیرمەند و سیاسەتکار بوو. ئەو وەک چۆن لە بیرکردنەوەی سیاسیی خۆیدا، هەموو ئامانج و خەونێکی یەکبوونی کورد و یەکخستنەوە و دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان بوو، لە زمانیشدا، زمانێکی یەکگرتووی کوردیی، وەک زمانی ڕەسمی و ستاندارد، گەلێک بەلایەوە مەبەست و جێی بایەخ بوو. کارێکی گرنگی دیکەی جەمال نەبەز، ساغکردنەوەی مێژووی کورد و ناساندنی مێژوو و کێشەی کورد و کوردستان بوو، بە ئەوروپاییان و بیانییان بە گشتی. نووسین و هزرەکانی، بنەما و فەرگەیەک بوون، بۆ بارهێنانی نەوەیەک و پێگەیاندن و وەئاگاهێنانەوەی زۆرێک لە خەڵکی کورد. ئەو مرۆڤیکی بزێو و چالاک و کارا بوو و هەمیشە دەجووڵا و دەکۆشا، بۆ وەدیهێنانی خەونەکانی، کە هەموویان بۆ دەوری کوردستان و نەتەوەی کورددا دەسووڕانەوە.

ئەوەی سەرەوە دیوێکی گەشی جەمال نەبەزە، لە هیچ کەسێک، هیچ مرۆڤێک، سەدلەسەد هەموو دیوەکانی، هەموو لایەنەکانی ژیانی، هەموو دید و هویرەکانی، گەش و سوودمەند نین و تەنێ شایستەی پەسن نین و دەشێ مرۆق لە دیوێکی دیکەوە و بە جۆرێکی دیکە، بیانخوێنێتەوە و پێیان قایل نەبێت و ڕەخنەی لێیان هەبێت.

لەنێو کۆمەڵ و وەڵاتی خۆمان(کوردستان)دا، وەک باوە، کە کەسێک، کەچیدوایی دەکات، بە تایبەت ئەگەر مرۆڤێکی بەناوە بێت و لە بوارێکدا، کارێکی کردبێ و کاریگەرییەکی بووبێ و بەرهەمێک یا شوێنەوارێکی لەپاش خۆی جێهێشتبێ، ئیدی پاش مردنی، تەنێ پەسن دەدرێ و تەواوی کردەوەگەلێکیشی، کە سوودمەند نەبوون یا چەوت بوون، بەگوێرەی تیۆری"شەیتان و ڕەحمان دەستیان لێی شۆردووە"، دەسڕدرێنەوە و ڕەخنەیان لێ ناگیرێت و ئەگەر هەڵەیشی کردبێت، پەردەپۆش دەکرێت. بە من، مرۆق، دەبێ سەرلەبەری ژیانی بخوێنرێتەوە و تەواوی مێژووی ژیانی و تەواوی ئەو وێستگە و قۆناخانەی پێیدا تێپەڕیوە و سەرجەمی کار و کردەوە و گوتار و بیروڕاکانی، خاس و نەباش، بە بازدان بەسەر تاکە یەک شتیشیدا، لەبەرچاو بگیرێن و هەڵسەنگاندنیان بۆ بکرێن. ڕەنگە لەمەڕ ئەم بابەتەی بەردەستتان بگوترێ، ئەوەی ئێستا لەمەڕ مامۆستا جەمال نەبەزەوە دەگوترێ، دەبوو کاتێک، کە لە ژیاندا بوو، بگوترابا، لە من باش دەزانم ئێستا بەجگە لە پەسن، هیچ یەکێک لەوانەی باسی مامۆستا نەبەز دەکەن، توخنی لایەن و دیوێکی دیکەی ئەو ناکەون. بۆیە ئەوەی من لێرەدا دەیڵێم، شتێکی نوێ و شاراوە نییە و بەگومانیشم لەوەی، خەڵکێک هەن، لەگەڵ بۆچوونەکانمدا هاوڕا بن، هەر بۆیە بە ڕای من پێویستە بگوترێن.

جەمال نەبەز، وەک مرۆڤێک، بە گەواهی ئەوانەی لە نزیکەوە دیویانە، ناسیویانە، کاریان لەگەڵ کردووە، ژیاون: گەلێک خانەگومان و خۆویست بووە. هاوبیرێکی جەمال نەبەز گێڕایەوە، کە جارێک، خوشکێکی جەمال نەبەز لە کوردستانەوە هاتووە بۆ سەردانی بۆ ئەڵمانیا و لەتەک خۆیدا، وەک دیاری، چای بۆ هێناوە، کیسەیەک چای وشک، چای دووغەزاڵ(بە عەرەبی: أبوغزالین)، کە ئەودەمی زۆر باو بوو. ئەودەمە وەک ئێستا نەبوو و لە ئەوروپا هەندێ چای نەبوو و ئەگەر هەشبووبێ، ئەوا چاییەک لە وڵاتەوە هاتبێ و دیارییش بووبێت، گەلێ خۆشەویست بووە و خوشکەکەیشی هەر بەو مەبەستە بۆی هێناوە. کە خوشکەکەی کیسە چاییەکەی داوەتە دەستی جەمال نەبەزەوە، لە خوشکەکەی پرسیوە، ئەوە چییە، ئەویش گوتوویەتی چاییە. جەمال نەبەز

دەسبەجێ کیسە چاییەکەی فڕێداوەتە نێو زبڵدانەکەوە و بەوەش دڵی خوشکەکەی شکاندووە. ئەو کارەی بۆیە کردووە، چون گومانی ئەوەی کردووە، کە ڕەنگە حوکوومەتی عیراق ئەوەی وەک ژار و دەرمان، بۆ کوشتنی ئەو ناردبێ!
گەلێک تەنگەجیقەدان و لە خۆڕازی بووە و هەڵسوکەوت و دۆستایەتی لەگەڵیدا هەرگیز ئاسان نەبووە، بەڵکە گەلێ سەخت و گران بووە. هەمیشە خۆی بە ڕاست و خەڵکانی ناهاوڕای بە ناڕاست زانیوە و کەمجاران ددانی خێری بە خەڵکدا ناوە.

هیچ مرۆڤێکی کوردی زیرەک و چالاک و کارای بواری نووسین و زمان و مێژوو و سیاسەتی، خۆشنەویستووە و هەموو کوردێکی لەو جۆرەی بە ڕکابەری خۆی زانیوە. هاوبیرێکی بۆی گێڕامەوە گوتی:"جارێکیان لەگەڵ جەمال نەبەزدا دانیشتبووین، ئیدی باسی سیاسەت و کورد و نووسین و...زۆر شتی دیکە کرا. هەر ناوێکی دەهاتە سەر زارمان، جەمال نەبەز شتێکی خراپی لەبارەوە دەگوت. لەپڕ باس هاتە سەر کەسێکی ناسراو، کە نووسەرێکی کارا و شارەزا و چالاک بوو و من هەندێ پەسنم دا، ئەو دەسبەجێ دەستی بە زەمکردنی کرد و گوتی، من دوو چاوم هەن، لە یەک دانەیشیان هەڵنایە و ئەوی پێ نابینم، کوێرایم دادێ، ئەگەر ئەو کابرایە دەبینم!" دەی ئەوە لە “ئێرەیی” و “ڕقبوونەوە لە مرۆڤ” زیاتر، ناوێکی دیکەی لێنانرێت.

لەسەر شتگەلێکی بچووک و کەمبایەخ گەلێ جار، لە کەسە نزیکەکانی و ئەوانەی لە دەوری دەبوون و کەمێکیان پێ دەکرد و ڕێزیان لێی دەگرت، دەتۆرا و دەکەوتە باسکردنیان بە خراپە و ناوزڕاندنیان، بە نووسین و بڵاوکردنەوە.
جەمال نەبەز، لەم ساڵانەی دواییەدا، لە ڕووی زمانەوە، کۆمەڵێک دەسکاری و گۆڕینی لە ڕێنووس و دەربڕین و دەستەواژە و وشە کوردییەکاندا دەکرد، بە بیانووی ئەوەی هەندێ تیپ، کە کورد بەکاریان دەهێنن، کوردیی نین و لە زمان و تیپی عەرەبییەوە هاتوونەتە نێو زمانی کوردی و گەرەکە کورد، ئەو تیپە عەرەبییە"لایداو" و نامۆ"یانە وەدەرنێ و زمانی کوردییان لێ پاکژ بکاتەوە. جەمال نەبەز، لە کاتێکدا ئەوەی دەگوت، کە بەخۆی ئێرانناسی خوێندبوو و فارسییزان و کوردەزان بوو. ئەو وشە و دەستەواژانەی، تیپی “ح”، “ق”، “ع”، “غ”یان تێدابووایەن، ئیدی لە پێشەوە، لە ناوەندا یا لە کۆتاییدا، ئەو دەیانیگۆڕین بە تیپی دیکە. بۆ نموونە:(حوسەین، حەمە، مەحموود، حەسوود، حەمکە، حەسیرەکە، حەیوان، حەز، حەوت، حەوتەوانە، حەسار، حاجی، لای ئەو

دەبوونە: هوسەین، هەمە، مەهموود، هەسوود، هەمکە، هەسیرەکە، هەیوان، هەز، هەوت، هەوتەوانە، هەسار، هاجی).

(قوڵ، قارەمان، قەقەنە، قەلەڕەش، قەوزە، قەیسەری، قاز، قەرەتەپە، سەقز، خانەقی، قەرەداغ، قلیاسان، قاڵی، قەری، بەعشیقە، نەقیزە، لای ئەو دەبوونە: کوڵ، کارەمان، کەکەنە، کەلەڕەش، کەوزە، کەیسەری، کاز، کەرەتەپە، سەکز، خانەکی، کەرەداخ، کلیاسان، کاڵی. کەری، بەئشیکە، نەکیزە). (عەلی، عومەر، عەرەب، سەعید، جومعە، عەبا، سەعات، باعەباع، عەرەبەت، عەلی عەسکەری، عەلی ئەسغەر، لای ئەو دەبوونە: ئەلی، ئومەر، ئارەب، سەئید، جومئە، ئەبا، سەئات، بائەبائ، ئەرەبەت، ئەلی ئەسکەری، ئەلی ئەسخەر). (غاردان، بەغدا، غەیدین، غاز، غیرەت، غەوارە، غەریب، لای ئەو دەبوونە: خاردان، بەخدا، خەیدین، خاز، خیرەت، خەوارە، خەریب). بەڕاستی ئەوەی جەمال نەبەز دەیکرد، بەجگە لە ئەتککردنی زمانی کوردی، چتێکی تر نەبوو. جەمال نەبەز، زمانەوان و مێژوونووس بوو، سەرباری ئەو ئەتکەیشی بە زمانی کوردی، هێشتا دەیتوانی شتی دیکەی باش پێشکەش بە زمان و مێژووی کورد بکات. سەد بریا لە بری سیاسەت، خەریکی ئەو بوارانە بووایە!

ئەو لە ساڵی 1962ەوە، واتە: ماوەی 56 ساڵان بوو، کوردستانی جێهێشتبوو و هەرگیز بە تاکە یەک جاریش سەردانی کوردستانی نەکردەوە. مرۆڤ، ئەگەر خۆشەویستیی بۆ خاک، وڵات، زێد، نیشتمان، گەڕەکەکەی، ئاوایەکەی، کۆڵانەکەی، یادەوەریی منداڵیی و سەردەمی لاویی، خەڵکی وڵاتەکەی، هاوشارییانی، دەست و هاوڕێ، کەسە نزیکەکانی، خانەوادە و خزمە نزیکەکانی، باوک و دایک و خوشک و براکانی هەبێت، ئەڵبەتە خۆڕاناگرێ و لەو ماوە دوورودرێژەدا، 56 ساڵان، چەندین جار سەردانی کوردستان دەکاتەوە. ئەو وەنەبێ تەنێ سەری باشووری کوردستان، کە لێی هەڵاتبوو، نەداتەوە، بەڵکە سەری باکوور و ڕۆژهەڵات و ڕۆژاوای کوردستانیشی نەدەدایەوە، کە هەمیشە بۆ خۆی باسی کۆمەڵێک پارچەی کوردستانی دەکرد و هەموو کوردستانی وەک یەک وڵات تەماشا دەکرد. دیارە هیچ پاساوێک بۆ ئەو نەگەڕانەوەیە و سەرنەدانەوەیە، نەبووە و نییە، ئەگەر لای نەبەز خۆیشی بووبێ، هەرگیز جێی باوەڕپێکردن نییە و تەنێ کەماسی خۆشەویستی بۆ خاک و خەڵکی کوردستان، پێشان دەدات.

ئەو بۆ خۆی هەر کاتێک باسی نەگەڕانەوەی بۆ کوردستان کردبا، دەیگوت، “خولەی فەڕنەگولە”، ڕێگەی لە گرتووم و نەیهێشتووە بگەڕێمەوە کوردستان. لە “خولەی فیڕنەگولە”یش، مەبەستی سیاسەتکاری

بەناوەی کورد، دەکتۆر مەحموود عوسمان بوو. ئەو باسی ئەو سەردەمەی 1970 تا سەرەتای 1974ی دەکرد، سەردەمی پێکهاتنی سەرەک بارزانی لەگەڵ حوکوومەتی عیراقدا و ڕێککەوتننامەی 11ی مارسی 1970. ئەو بە خۆی ئەگەر مەبەستی گەڕانەوەی کوردستانی بووایە، بەگومان نەیبووە، نەک دەکتۆر مەحموود عوسمان، هیچ کەسێک نەیدەتوانی ڕێگەی لێبگرێ! ئەو وا لە خۆی دەنۆڕی، کە دەبێ سەرەک بارزانی یا کەسانی نزیکی ئەو، بانگهێشتی تایبەتی بۆ بکەن و وەک سەرکردە و ڕێبەر پێشوازی لێبکەن. دەنا ئەگەر وانییە، خۆ هەزاران کوردی پاژەکانی دیکەی کوردستان، لەو چوارساڵەیدا، کە کورد تا ڕادەیەک لە ڕەوشێکی باش و ئارامدا بوو، لە باشووری کوردستان و لە سایەی ڕێبەرایەتی سەرەک مستەفا بارزانیدا دەژیان و تێکەڵ بە واقیعی نیشتمان بووبوون و ئەمیش دەیتوانی وەک ئەوان خۆی بخزێنێتە نێو زانستگە و کۆڕی زانیاری و بوارە فەرهەنگییەکەوە و لە پێناشدا سیاسەتی خۆیشی بکات. نەگەڕانەوەی دەکتۆر نەبەز، تەنیا پێوەندی بە لووتبەرزی و خۆبەگەورەزانینەوە بووە و هیچی دی.

ئەگەر پێش هەرەسی 1975، تەنێ سەرەک بارزانی تاکە ڕێبەر و سەرکردە بوو و یەک حیزب(پارتی دیموکراتی کوردستان) لە کوردستاندا دەسەڵاتی هەبوو و یەک هێزی پێشمەرگە هەبوو، لە کە شۆڕشی کوردستان هەرەسی هێنا، ئیدی مەیدان و گۆڕەپانی کوردستان لە یەک سەرکردە و یەک ڕێبەر و یەک حیزب و یەک هێزی پێشمەرگە و یەک بزاڤی چەکداری و یەک جووڵانەوەی سیاسی، چۆڵ بوو و ڕێژیمی بەعسی بەغدا، دەسەڵاتی حوکوومەتی عیراق، گەیشتە دوورەدەستترین و سەختترین جێگە و هەموو کونجێک لە کوردستاندا. پاش ماوەیەک جارێکی دیکە ڕێکخراو و حیزب و گرۆی چەکدار پەیدابوونەوە و جەنگی دژ بە ڕێژیم دەستی پێ کردەوە. لەو دەمەیدا، ئیدی سیاسەتکردن و بزاڤە چەکدارییەکە و کورد و کوردستان بە گشتی، بێ سەر مایەوە و لەتلەت بوو و هەموو جۆرە گرۆ و دەستە و حیزبێکی تێدا پەیدابوون. ئەوانە وەک کوارگی بەهارە هەڵدەتۆقان و هەرڕۆژەی ناوێکی نوێ دەهاتە نێوانەوە. زۆرێک لەو گرۆ و دەستە و حیزبانە، کە بەشێکیان دەستکردی پێتەختەکانی دەوروبەری کوردستان بوون، بە خۆیان پێیانوابوو، چەپانە دەهزرێن و دەپەیڤن، چون ئەوان، هەموو نەهامەتی و داڕووخان و هەرەسیان، دەخستە ئەستۆی سەرەک بارزانی و بزاڤەکەی، کە ئەمان بە ناچەپیان دەزانی. ئەوانە، ئەو بیری چەپایەتییەی خۆیانیان پێوە هەڵدەکێشا، تەنێ ڕواڵەت و ڕووکەش و دەمامکێک بوو، بۆ خۆڵ لە چاوکردن و فریودانی خەڵک و بەجگە لە بانگەشەیەکی پفدراو و درۆ، هیچی دیکە نەبوو.

لەو گەڕەلاوژە و بە سەروبەرییەی دوای هەرەس، هەموو جۆرە بیر و هەموو جۆرە ڕەنگێک لەو دەقەرەدا سەریان دەرهێنابوو و هاتبوونەگۆڕێ، تەنیا یەک جۆرە بیر و ئایدیۆلۆگی لە کوردستان، ئامادەیی نەبوو، ئەویش هزری نەتەوەیی(ناسیۆنالیستی)کوردی بوو. جەمال نەبەز، کە خۆی بە دامەزرێنەری ئەو فێرگە نەتەوەییە کوردییە و ڕێناس و باوکی ئەو هزرە دەزانی، دەبوو وەک هەستی نەتەوایەتی و بەرپرسیاریەتی و چەڕایی دەنگە نەتەوەییەکە، لە کوردستان، ئەو دەرفەتەی بقۆستایەتەوە و ئەگەر بەڕاستیی باوەڕی بە بیر و پەیامەکەی خۆی هەبوو، دەبوو دەستبەرداری ژیانی ئەوروپای بووایە و بە هیچ یەکودوو و بیرکردنەوەیەک گەڕابایەوە کوردستان و بنەمای بزاڤێکی نەتەوەیی دانابا و خەڵکە هەوادارەکانی خۆی خڕکردباوە و لە مەیداندا سیاسەتی خۆی کردبا. جەمال نەبەز وای نەکرد. ئەو لە ئەڵمانیا ڕوونیشتبوو و تەنێ قسەی دەکرد و دەهزری و گەرەکیبوو خەڵک بیژنەفن و بەگرێی ملدا بدەن و بێژن"ئەشهەدو ڕاست دەفەرمووی…". ئەو پێیوابوو بەو نووسین و تیۆری و قسانە لە ئەوروپاوە دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان ڕادەگەیندرێ. هزر هەرگیز لە کارکردن گرنگتر نییە. عەلی شەریعەتی دەڵێ:"ئەو خەڵکانەی ڕێبەرایەتی شۆڕشیان کردووە و کاری هەستەوەر و خەباتی کردەییان کردووە، لەو بیرمەند و فیلەسۆفانەی، جەنگی ژیانیان نەکردووە، گرنگترن" .

جەمال نەبەز، کە دامەزرێنەری کاژیک بوو و کرۆکی هویری کاژیکیش، نەتەوەیی بوو، بێجگە لە کەمەڵێک دەستواژەی توندی نەتەوەیی و تەسکبیری و بەرچاوتەنگی و تووڕەیی، لە کاژیکنامە و ئەو هزرە نەتەوەییە و ڕێبازییەکەیدا، لایەنێکی تیۆری و فەلسەفەیی و ئایدیۆلۆگی و شیکردنەوەی جڤاکی، ئابووری، سیاسی و مێژوویی و نەخشە و بەرنامەیەکی هەمەلایەنەی گرێدراو بە فەلسەفە و تیۆرییەک، کە ببێتە چرایەک و نەخشەڕێگەیەک بۆ کۆمەڵی کورد و وڵاتی کوردستان، نابینییەوە. لە تێزەکانیدا گەلێ جاران، جەمال نەبەز، جەختی لەوە دەکردەوە، کە بیری نەتەوەیی کوردی، نە بیری قەومییەتی ڕۆژهەڵاتی و نە بیری ناسیۆنالیزمی ڕۆژاواییە و لەگەڵ ئەوانەدا جیاوازە، لێ تۆ کە کاژیکنامە دەخوێنییەوە و دواتریش لە گوتار و ڕێوتاری جەمال نەبەز و پەڕەیانی فێرگەکەی ورد دەبییەوە، تا ڕادەیەکی زۆر باندۆری فەلسەفە و تیۆرییەکانی ساتیع ئەلحوسەری(ساطع الحصري) و میشێل عەفلەق(میشیل عفلق) و بەعس و نەتەوەییە عەرەبەکان، لەسەر جەمال نەبەز و تێڕوانینی وی و فێرگە نەتەوەییەکەیشی بە ڕوونی دەبینی. سرووشی کاژیکنامەیش لەو

پاشخانەوە بە جەمال نەبەز هاتووە.

ئەو فەرگە نەتەوەییە و بیروباوەڕەی جەمال نەبەز، کە بوونە پۆشاک و چوارچێوە و بنەمای کاژیک و دواتریش پاسۆک، هەرگیز نەبوونە فەرگە و بیروباوەڕێک، زەرینە یا زۆرێک، لە خەڵکی کوردی لە دەور گلۆر ببنەوە. هەمیشە دەستەیەکی کەمژمارە هەواداری ئەو ڕەوتە بوون. بە من ئەوەش دەگەڕێتەوە بۆ شێوەی ئەو دوو ڕێکخستنە، کاژیک و پاسۆک، ئەوانە پتر دەڤەریی، لۆکاڵی بوون و لە سنووری باژێڕی سلێمانی نەچووبوونە دەرێ و تا ڕادەیەکیش مۆرک و سیما و ڕەنگ و بۆی سلێمانییان پێوە دیار بوو. جارێکی لەگەڵ کاک ئازاد مستەفادا، کە هێشتا لەگەڵ جەمال نەبەزدا نێوانیان تێکنەچووبوو، باسی بیری نەتەوەیی و پاسۆک و ڕەوشی کوردستانمان دەکرد، گوتم:"کاک ئازاد، ئێوە باسی چوار و پێنج و هێندە جار زیاتریش پاژی کوردستان دەکەن، خۆتان بە خاوەنی فەرگەیەکی نەتەوەیی دەزانن و حیزبەکەتان بە نوێنەری هەموو کورد دەزانن، وانییە؟". گوتی:"بەڵێ وایە". گوتم:"یەک پرسیارت لێ دەکەم، هیوادارم ڕێکوڕەوان و دروست وەڵامم بدەیتەوە". گوتی:"گومانت نەبێ، ئەوەی ڕاست بێ، پێت دەڵێم".

گوتم:"ئەوەی پاسۆک، لە ئامێدی، لە دهۆک، لە مووسڵ، لە خورماتوو، لە کفری، لە خانەقین، لە مەندەلی، لە زرباتییە، لە بەغدا، لە ئیلام، لە کرماشان، لە بانە، لە ورمێ، لە قووچان، لە هەورامان، لە یەرەڤان، لە وان، لە دەرسم، لە دیاربەکر، لە مەردین، لە غازی ئەنتاب، لە قۆنیە، لە عاموودا، لە دەرک، لە قامشلوو، لە شام، لە بەیرووت، لەنێو کوردانی فەیلیدا، لەنێو کوردانی ئێزدیدا، لەنێو کوردانی کاکەییدا، لەنێو کوردانی شیعەدا، یەک ئەندامی پاسۆکتان هەیە؟". گوتی:"نا وەڵا نیمانە…". گوتم:"ئەوە هەرچەندە دروشمەکانتان گەورە و زەق و قەبەن، لە هەرگیز لە چوارچێوەی سلێمانی نەچوونەتە دەر، لەوێ هەن، بەڵام کەمیشن". گوتی:"دەی بە خوا ڕێک وایە..". گوتم:"کاتی ئەوە نەهاتووە بە خۆتاندا بچنەوە و خوێندنەوەیەک بە مێژوو و داهاتوو و تەواوی بیر و کرداری خۆتان بکەنەوە و گۆڕینێکی ڕادیکال لە بوونی خۆتاندا بکەن!". بڕێک ڕاما و سەرێکی بادا و گوتی:"وایە، دەیکەین ئینشائەڵڵا". هۆکاری سەرەکی بڵاونەبوونەوەی بیری نەتەوەیی نەبەزیزم و بچووکیی کاژیک و پاسۆک، لە تەسکبیری و خانەگومانی و وشکی و تووڕەیی و باوەڕنەبوون بە خەڵک، لە دامەزرێنەری ئەو بیر و فەرگەیەوە، جەمال نەبەز و کەسە نزیکەکانی دەوروبەری ئەوەوە هاتبوون و ئیدی بووبوونە پەتایەک، هەرگیز لەو بزاڤە نەتەوەییە نەبوونەوە و تا ئێستاش

هاتن، تا ئیدی مەرگ لە 2018-12-08دا، باوکە ڕەحیمەکەی پێچایەوە و هەموو خەونەکانی لەگەڵ خۆیدا لوولدا.

من بۆ خۆم، لە نزیکەوە جەمال نەبەزم نەناسیوە و هەرگیزیش هیچ جۆرە پێوەندێکم لەگەڵیدا نەبووە، لە بەشێک لە نووسینەکانیم خوێندوونەوە و چەندین جار، لە ستۆکهۆڵم، ئامادەی کۆڕ و سیمیناری ئەو بووم و تا ڕادەیەک ئاگاییم، لە بیر و بەرخورد و هەڵسوکەوتی ئەو هەبووە و زۆریشم لە هاوبیرانییەوە لەبارەی ئەوەوە ژنەفتووە، لەو باوەڕدام جەمال نەبەز ئەگەر سەدلەسەدیش نەبێت، ڕێژەیەکی نزیک لەو ڕێژەیە، حاڵەتێکی ترس و سڵەمینەوە و دڵەڕاوکێ و گومانکردن و باوەڕنەبوون بە خەڵک و چاوەڕوانی خراپەکاری لە خەڵک، لە بیرکردنەوەیدا هەبووە، کە تەواوی ئەوانە، پتر لە خۆبەزلزانین و لەخۆڕازیبوون و ڕاڵەخۆبوونەوە دێن، کە بە لاتینی و زمانانی ئەوروپایی پێی دەگوترێ (Paranoia). ئەو حاڵەتە کارێکی وا دەکاتە سەر مرۆڤ، کە وەک لە ئەمەریکا و لەسەرجادە و بازاڕ و زمانی میللی و نێو خەڵک دەڵێن، مرۆڤ هەست بکات و پێیوابێ، خەڵک هەمووی وەدووی ئەو کەوتوون و دەیانەوێ بیگرن و بڵێ:(هەمووکەس وەدوومەوەن بۆ گرتنم ”Everyone is out to get me”). تەواوی ئەو بیرکردنەوەیە و ئەو دیدە بۆ ژیان و سیاسەت و شێوازی ڕەوتار و کارکردن و داخراوییە، لە جەمال نەبەزەوە شۆڕبووبووەوە و ڕۆچووبووە خوارێ، بۆ نێو ڕێکخستنەکانی کاژیک و پاسۆک و سەکسە و ئەو فێرگە و بزاڤە نەتەوەییە، کە بەرهەمی هزری جەمال نەبەز و هاوبیرانی بوون و تەنانەت بۆ نێو هاوبیر و هەوادارانیشیان.

جەمال نەبەز، لەودەمەوەی نەتەوەییانە، بەو جۆرەی خۆی باوەڕی پێبوو و کاژیکانە دەهزری، ئیدی هەرگیز چ نوێبوونەوە و گۆڕانێک لە بیرکردنەوەیدا، لەو بوارەدا، نەدەبینرا. ئەو هەر لەسەر هەمان هێڵ دەڕۆیشت و هەمیشە هەر شتەکانی خۆی، کە چەندین ساڵەی بەسەردا تێپەڕیبوون، دەگوتنەوە و چەندپاتەی دەکردنەوە.
هاوبیرێکی جەمال نەبەز دەیگێڕایەوە، کە جەمال نەبەز، لە تەمەنی لاویی و دەسپێکی نووسینیدا، بە ناوی “جەمال کۆڕە”وە ناسراو بووە، هەر بەڕاستیش پێموایە پرۆفێسۆر دۆکتۆر مامۆستا جەمال نەبەز، نووسەر و ڕووناکبیر و مێژوونووس و زمانەوان و بیرمەند بوو، لە سیاسییەکی کۆڕە!

23-12-2018

رسول، فاضل، هكذا تكلم علي شريعتي، دار الكلمة للنشر، الطبعة الأولى 1978، بيروت- لبنان، ص 70.

بەڵێ بۆ لەسێدارەدانی ژنکوژان ... گۆران هەڵەبجەیی

دەربارەی ژنکوشتن یا بەکارهێنانی زەبروزەنگ و سوکایەتی بەرامبەر بە ڕەگەزی مێینە، [نوال سعداوی] هۆکارەکان دەگەڕێنێتەوە بۆ سێ هۆکاری سەرەکی کە بریتین لە [ئاین واتە ئاینی ئیسلام، ، دابوونەریتی داواکەوتوو ،دەسەڵات وەک دەزگایەکی کەمتەرخەم و ڕێگە خۆشکەر بۆ تووندووتیژی].

ئەم فاکتەرانە پێکڕا بۆ ماوی نزیکەی {30} ساڵە بوونەتە هۆکار و پا□پ□ن□ر بۆ کووشتنی هەزارەها ژنی بێتاوان لە کوردستاندا. کەم هەفتە هەیە گوێبیستی کوشتنی ژنێک نەبین ،ئیدی بە خۆسووتاندن ،کووشتن بە فیشەک، خنکاندن و شێوازی دیکە. لەبەر ئەوەی مێینە کووشتن بوەتە دیاردە هەر بۆیەش زۆر بە ئاسانی قەبوڵ کراوەو وەک کارێکی ڕۆتین سەیرکراوە ، پاش یەکدووڕۆژ لە باسکردنی تراژیدیایەکی ژن کووشتن لە میدیاکان و دەربڕینی ناڕەزایی و پرۆتەستی هەندیک لە ڕێکخراوەکانی ژنان و چالاکوانانی ئافرەت ،ئیدی تا ڕووداني تراژیدیایەکی دیکە دیتە گۆڕێ هێدی هێدی لە یاد دەکرێت.

هۆکاری تەشەنکردنی ئەم دیاردە ترسناکە وەک لەسەرەوە ئاماژەم پێدا ئەو سێ خاڵەن کە دکتۆرە [نوال سعداوی] بەجوانی دەستی خستوەتە سەریان.

یەکەم فاکتەر کە ئاینە بە تایبەتیش ئاینی ئیسلام ،لە تەکستەکانی قورئانەوە بگرە تا فەرموودەکان و قسەو هەڵوێستی ئەمڕۆی دونیای فوقەهاکانی ئیسلام ، هەموویان بە تووندترین شێوە، ناشیرینترین شیوە، بێبەزەیترین و نا ئینسانیترین شێوە دەربارەی ڕەگەزی مێینە ڕەفتار دەکەن و ئامۆژگاری بە پیاوان دەدەن کە بەپێی بنەماکانی ئیسلام لەگەڵ هاوسەرەکانیاندا بج□و□□نەوە ، لە کۆتایدا ئەم ئامۆژگاریە ژەهراویانە زۆر جار دەبنە هاندەر و پاڵنەر بۆ پیاوان کە بەخواستی مەلاکان و بە پێی فەرمان و عەقیدەی ئیسلامی مامەڵە

لەتەک هاوسەر ،خوشک، کچی خۆیاندا بکەن.

مەسەلەی لێدان لە هاوسەر لە ئیسلامدا قەدەغە نیەو تەنانەت پەیامبەر خودی خۆی ئەم کارەی زۆر جار بەرامبەر بە ژنەکانی و بە تایبەت بەرامبەر بە عائیشە کردوە. تەنها مەرج ئەوەبووە کە ئاسەواری لێدانەکە بەجەستەیەوە دیار نەبێت. ئێستاشی لەگەڵدا بێت لە کەسایەتیەکی ئیسلامیم نەبیستوە کە دژی لێدانی هاوسەر بێت ،بەڵکو بە ئامانەتەوە پەیڕەوەی دەکەن .ئەوەتا یەکێک لە بانگخوازە ئیسلامیەکانی عەرەب بە ناوی [دکتۆر محمد شحرور] لە بەرنامەیەکی تەلەفزیۆنیدا جەخت لەسەر لێدانی ژن دەکاتەوە دەڵێت : {ان الله كرّم المرأه بعقوبه الضرب} ،
واتە خوا پاداشتی ژنانی بە سزای لێدان داوەتەوە .پیاوانی ئاینی و بانگخوازەکانی کوردیش بەردەوام لە مینبەری مزگەوتەکانەوە لە شاشەی تەڤەکانەوە لە کۆبوونەوە و بۆنە ئاینیەکاندا ، پیاوان هاندەدەن ئاگایان لە ژن وکچ وخوشکی خۆیان بێت و کۆنتڕۆڵیان بکەن و ڕێگەیان نەدەن بە نمونە :

* بە تەنها بچنە دەرەوە.
* جلی جوان و ڕەنگاو ڕەنگ لەبەر نەکەن .
* دوور کەونەوە لە میکیاج و بۆن لە خۆدان .
*گوی نەگرن لە موزیک .
* لە گەڵ کوڕاندا لە قوتابخانە تێکەڵاو نەبن.
*سەیران و گەشت نەکەن.

بێگومان سەرپێچکارانی ئەم یاسایانە زۆربەی کات دووچاری توندووتیژی دەبنەوە ، کە زۆر جار ئەم توندووتیژیە تەشەنەدەکات بۆ کووشتن یا بە ناچارکردنی ژن بە خۆ کووشتن.
فاکتەری دووەم کە دابو نەریتی دواکەوتووە زۆربەی پیاوەکان بەتووندی پابەندن پییانەوە ،ناتوانن یا ناخوازن فەرامۆشیان بکەن ،جا دەبینین کە دابو نەریت بەهیچ جۆریک لە بەرژەوەندی ڕەگەزی مێینە نیەو ئازادیەکانی زەوت دەکات ، زۆر جار دابونەریت و ئاین ئامێتەی یەکتر دەبن و پێکەوە هارمۆنیایەکی نەشاز پێکدەهێنن و کاری خۆیان لەسەر هێشتنەوەی ژن بە دواکەوتیی دەکەن ،لە ئەنجامدا مێینە هیچ فەزایەکی ئازادی بە نامێنێتەوە ، جا دەمێک هەوڵی دەربازبوون لەو دۆخە سەپێنراوە دەدات و دەخوازێت ئەوکەت و بەندە بشکێنێت ، بە ناوی پیرۆزیەکانی دابونەریتەوە لەمپەری بۆ دروست دەبیت.
فاکتەری سێیەم دەسەڵاتە ، یەکێک لە ئەرکەکانی دەسەڵات لە هەر

وڵاتێکدا دابینکردنی سەلامەتی ژیانی خەڵکە ، تەنانەت بەرپرسە لە ژیانی ئاژەڵەکانیش. حبیب بورقەبە سەرۆک کۆماری کۆچکردووی تونس لەسەرتای دەسەڵاتیدا {1957} هەستا بە دەرکردنی کۆمەڵێک یاسای باری شارستانی لە بەرژەوەندی ڕەگەزی مێ ، بۆ نمونە[قەدەغەکردنی فرەژنی، بەرزکردنەوەی تەمەنی هاوسەرگیری بۆ 20 سال قەدەغەکردنی تووندووتیژی بەرامبەر بە ڕەگەزی مێینە ، قەدەغەکردنی سەرپۆش و کۆمەڵێک یاسای شارستانی دیکە]. بەهۆی ئەم یاسایانەوە لە ماوەی دەسەڵاتیدا کەمترین تووندووتیژی دەرهەق بە ژنان تۆمارکران ، تا ئیستاش کاریگەری ئەو یاسایانە بەسەر کۆمەڵگای تونسیەوە ماونەتەوە و خەڵکی تونس بە شارستانیترین خەڵک ناسروان لە دەڤەرەکەدا.

ئەو کۆمەڵە یاسایانە بە دوو ئاکار کاریگەریان هەبوو ، یەکەم بوونە هۆی هۆشیارکردنەوەی خەڵک و تێگەشتن لە گرنگی ڕێزگرتن لە ڕەگەزی مێ ، دووەم ترس لە سزا قورسەکانی هەر تووندووتیژیەک بەرامبەر بە ژنان.
دەسەڵاتی هەرێم تا سەر ئێسقان بەرپرسە لە کوشتنی هەر ژنێک کە لە هەرێم ڕوودەدات. دەسەڵاتداران زۆر زۆر کەمتەرخەم و خەمساردن بەرامبەر بە تاوانباران. بەنمونە پیاوێک لەسەر دەمەقاڵێیەک یا گومانێک یا لەسەر هێنانی ژنی دووەم هاوسەرەکەی خۆی دەکوژێت ، بە پێی پێوست و ئیستحقاقاتی یاسا مامەڵە لەگەڵ تاوانبارەکەدا ناکرێت. یاخود ڕویداوە هەندێک جار تاوانبارێک پاش بەسەر بردنی ماوەیەکی کەم لە زینداندا بەهانەیەکی بۆ دەدۆزنەوە و ئازادی دەکەن، یا بەرپرسێکی حیزبی بە فشار بەسەر حاکم ناچاری دەکات بکوژ ئازاد بکات، یاخود زۆر جار تاوانبار دەستگیر ناکرێت وئازادانە دەسوڕێتەوە ، ئەوەش بە پشتیوانی کەسێکی پلەداری یەکیتی یا پارتی . یاخود پاش بەسەربردنی یەکدووساڵ تاوانباران بەر لێبووردنی مەسعود بارزانی دەکەون.

دەرکەوتووە ئەوانەی بەدەوام تاوان دەکەن ئەوانەن کە پیشتر کەیسیان لە دادگا هەبووەو تاوانیان کردەوە پاشان ئازاد کراون.
زۆربەمان لە یادمانە ساڵی [2010] کەسێکی چەکدار و پشتقایم بە یەکێتی ، بە ناوی [سالە مزەلی] دووخوشکی بە ناوەکانی میدیاو جوانە پاش ئەوەی دەستدریژی کردبوویە سەریان کووشتنی . ئەم کابرا دڕندەیە دەبوو دەموودەست لە سێدارە بدرایە ،چونکە مام جەلال هاتبوویە سەرخەت و ئەو بڕیارەی دەرکردبوو.
مەخابن نەک هەر لە سێدارە نەدرا بەڵکە ئەوشوینەی کەتێیدا بەندکرا بوو وەک هۆتێل وابوو، هەموو جۆرە پێداویستیەکانی تیدابوو ،

بەردەوام چەندکەسێک لەسەرانی یەکێتی [کە پێدەچێت لەو ڕوەوە خزمەتی ئەوانیشی کردبێت] سەردانیان دەکردو بەڵێنی ئازاد کردنیان پێدەدا. هەرواش دەرچوو ، نە مامە بەڵێنەکەی خۆی بردەسەرو نە دادگاش سوربوو لەسەر بڕیارەکەی. لە ئاکامدا باوکی دووکچەکەیان ناچار کرد بە بڕێک پارەو بە سولحی عەشایەری دەمکووت بکەن.

جا لەدوای ئەو سکەنداڵەوە مەترسی مەزن ڕووی کردە میینەو کوردستان بووە دۆزەخی ژنان و بکوژەکانیش دەستیان کراوەتر بوو ،چونکە دڵنیابوون لەوەی هیچ سزایەکی ئەوتۆ نایانگرێتەوە.
جا گەر کاتی خۆی سالە مزەلی لەسێدارە بدرایە ئەوە دەبوو پەندو وانەو ژنکوشتنیش زۆر زۆر کەم دەبوویەوە ،چونکە ئەو سزا قورسە ترسی دەخستە دڵی هەر پیاویکەوە بەر لەوەی تاوانەکە ئەنجاوم بدات بیر لە سزاکەی بکاتەوە.
ویـــرای ئەم خاڵـــانە ،بەداخەوە بەشـــێک لە دادوەرەکـــانیش بە هۆی بیرکردنەوە وتەروانینی ئاینیانەوە بە پێی یاسا سزای تاوانباران نادەن و زۆر جار پشتگیری لە پیاوەکان دەکەن ،ئەمەش نائومێدی لای ڕەگەزی مێینە درووست کردووەو و پاڵنەر بووە بە بڕیاری خۆ کووشتن یا هەر کارێکی نەخوازراو.
سەبارەت بە تاوانبار ،مێردی کۆچکردوو سەوە ، هەموو ئاماژەو بەڵگەکان دەیسەلمێنن کە ئەو هەستاوە بەو کارە قێزەوەنە ،چیتر پێوست بەکنەو پشکنین و گەڕان بەدووی بەڵگەدا ناکات ،مەزنترین و گرنگترین بەڵگە قسەکانی سەوە خانە بەر لە مردنی ،کە با ئاشکرا گووتی[مێردەکەم ئەو کارەی کردووە و لێی خۆشنابم] ،ئەمەش وامان لێدەکات ئەو دڕندەیە بە [تاوانبار]بناسێنین نەک تۆمەتبار.

لە ئێســتادا لە تۆڕی کۆمەڵــایەتی فەیســبووک شەپۆلێــک نــاڕەزایی لەوبارەوە لە ئارادایە ،هاوکات کەمپینێک پەیدا بووە بە داواکاری لەسێدارەدانی تاوانبار.
من بەش بەحاڵی خۆم لەگەڵ کوشتنی کەسدا نیم ،بەڵام ئەم حاڵەتە ئەم تاوانە هەندە گەورەیە هەندە بەئازارە هەندە پڕ تراژیدیایە، مرۆڤی خاوەن ویژدان ناتوانێت لە ئاستیدا بە هەڵوێست بێت. بەڕای من گونجاوترین هەڵوێستیش داواکاری لەسێدارەدانە . ئەمەش بە ئەوەی چیتر ئەم تراژیدیای ژن کوشتنە بەردەوام نەبێت ،بە ئەوەی چیتر کەس پەنا بە کوشتن نەبات، بە ئەوەی لەوەزیاتر ناوبانگی هەرێم بە هەرێمی ژنکوژ ناشیرینتر نەکرێت ، بە ئەوەی کەرامەت و ژیانی ژن پارێزراوبێت و لە ترس و دۆزەخی بەردەوامدا نەژی .
هاوکات لەسێدارەدانی ئەم کەسە هەنگاوەکە بە بە ئەوەی ببێتە پەندو

عیبرەت و چاو ترسێن بۆ ئەو پیاوە دڕندانەی کە ڕەفتاریان لەگەڵ هاوژینەکانیاندا ، لەگەڵ خوشک و کچەکانیاندا خراپە ، تا هەرگیز بیر لە کووشتنی ئەو کەسانە نەکەنەوە .منیش داوای خۆم دەخەمە پاڵ دواکاری ئەو کەمپینەی فەیسبووک و هەر کەسێک کە بەتەنگ ژیانی ئینسانەکانەوەیە ،با ئەو دڕندەیە بە لە سێدارەدان سزا بدرێت و سزاکەشی لەبەرچاوی خەڵکی باژێڕی چەمچەماڵ جێ بەجێ بکرێت.
بەڵێ بە لە سێدارەدانی تاوانباری بکوژی سێوەخان و سێ منداڵەکەی.

کەناڵەی گۆرانی و مۆسیقا :(تەنزە چیرۆک) … جەلال قادر

ئەو ڕووداوەی هەرگیز لەبیرم ناچێتەوە وهەردەبوو ڕۆژێک بێت و بیگێڕمەوە. بەتایبەتی لەپاش ئەو هەموو ڕووداوە ناخۆشانەی بەچاوی خۆمان دەیبینین!.
چەندین ساڵ پێش لە یەکێ لە کەناڵە تەلەفزیۆنەکانی شارەکەم وەک کارمەندێک کارم دەکرد. کەناڵە تەلەفیزیۆنەکەی ئەمە نازناوی دەرکردبوو بە کەناڵەی گۆرانی وهەڵپەڕکێ. هەندێک لە میدیاکان توانجیان لێدەداین و دەیانووت : ترسنۆکن و ناوێرن ڕووداوەکان بگێڕنەوە.
ڕۆژێکیان بەڕێوبەری کەناڵەکیتر پێیووتم : ئەوە لە گوێی گایە نووستوون، ئاگاتان لەم هەموو ڕووداوە نەماوە لە جیهان یان لەم شارە دەگووزەرێ…یان ناوێرن باسی کەن؟
بە پێکەنینەوە وەلامیم دایەوە: یەکەم ستایلی کەنالەکەمان وایە…دووەم ئەو سەگوێڕینەمان بۆ ئەوە جێهێشتووە!.

_ باشە…خۆ دەکرێت بەرنامەی کۆمەلایەتی پێشکەش کەن، بۆ نموونە کێشەی خێزان…هەر هیچ نەبێت پەیامنێرەکتان بنێرنە بەردەم دادگا دەیان کێشەیە هەیە دەتوانن ڕیپۆرتاژی بۆ بکەن.
ئامۆژگارییەکانی ئەو بڕادەرەم بەدڵ بوو. لەپاش ئەوەی لەگەل بەڕێوبەری کەناڵەکەم قسەمکرد. ئەویش ڕەزامەندی نیشاندا.
لەگەل قرچەی گەرمای هاوین سەری خۆم هەلگرت وچووم بۆ بینایەکەی دادگاو باجێکەم بە دادوەر پیشاندا و وپێمووت بەچی هاتووم.

دادوەر وتی : کەناڵەکەی ئێوە زۆرجوانە و بەرنامەکەتان مەگۆڕن…بەلام ئەگەر هەر حەزدەکەن ڕیپۆرتاژێک ئامad□ بکەن فەرموو دانیشە بە تەنیشتمەوە گوێ لە کەیسەکان بگرە. کام کەیست بەدڵ بوو.
پرسێک بە خاوەنەکەی دەکەین ئەگەر ڕازیبوون دەتوانن کارەکەتان ئەنجام بدەن.
دانیشتم و چای بە دوای چاییم دەخواردەوە. لەهەر دەقەیەک چەندین فایل دەهاتن و دەچوون. ناو ناوەش تەلەفۆن دەکرا لەم بەرپرس و لەو بەرپرس.
بە کورتی و پەتی، لەناکاو پیرەمێردێک هاتە ژوورەوە. ئارەقەی لەشی ڕۆژە ڕێیەک دەڕویشت و ماند و شەکەت دیاربوو. هەر کە سەیرت بکردایە بەزەییت پیا دەهاتەوە دەتگووت ئاخۆ چی لێ قەوما بێت.
دادوەر بەڕێزەوە فەرمووی : خاڵە گیان ئەمرکە؟!..

پیرەمێرد : ڕۆڵەکەم…من باوکی (ی) هاتووم بەڵکو لە زیندان بە کەفالتش بێت بەریدەیت!.
هەرکە ناوی (ی) هێنا…جەنابی دادوەر وەک فیشەکە شێتە چوو بە ئاسمان و بە پاسەوانەکەی بەردەم دەرگەی وت : کەسیتر نەنێریتە ژوور.
دادوەر ڕووی لە پیرەمێردەکە کرد ووتی : مامە گیان من ڕێزت دەگرم. بەلام توخوودا توو ویژدانت لەسەردەمی تۆ تا ئەم سالانی دوایش. ئەگەر یەکێک منداڵی یان خزمێکی قووندەر بوایە چییان لێدەکرد؟
پیرەمێردەکە لەشەرما خۆی لەناو قەنافەکەوە بچووکتر کردەوە.

دادوەرەکە بەردەوامبوو لە قسەکردن : وەنەزانی کەیسیترمان نەبووە لەسەر نێربازی. بەلام کوڕەکەی تۆ بەرپرس بووە لەناو ئاسایش، دەستی هەبوە لەگەل باندی حەب فرۆشتن. باندەکەش کردەوەکانی کوڕەکەتیان بە دەنگ و ڕەنگ تۆمارکردوە…
پیرەمێردەکە وتی : قوربان…من نەهاتووم گوێ بگرم لە خو□□ی□تی کوڕەکەم. ل□ بەرئەوە هاتووم چونکە کوڕەکەم ژن ومنداڵی هەیە بەلکو بتوانیت کەیسەکەی بگۆڕیت وئابروومان نەچێت و سزاکەشی کەمتر کەیتەوە.
دادوەر: مامەگیان…کوڕەکەی دووجار تاوانبارە…ئەو کە کارمەندی ئاسایشە دەبوایە ئاسایشی نیشتیمان و هاوڵاتی بپارێزێت. کەچی ئەو دەستی لەگەل دزوجەردە و قاچاخچی تێکەڵ کرد…
پیرەمێردەکە هەڵسایە سەرپێ و وتی : بەخوا کوڕم تۆش حاکمێکی کەڵە ڕەقی…

دادوەرەکە هاتەوە سەر کورسییەکەی و کەمێک ئارام بوو□و ب□

پیرەمێردەکەی وت : ببورە مام حاجی... بەڵام ئێستاش نازانم چۆن ڕووت هات داوای واستە بکەیت؟
مام حاجی سەیرێکی منی کرد و وتی : ڕۆڵەکەم... جەرگ شیرینە!.
لەژوورەکە چووە دەرەوە.

دادوەر ڕووی لەمن کرد ووتی : دەتەوێت ڕیپۆرتاژێک بۆ ئەم کەیسە بکەن؟
ئارەقی شین ومەرمکردبوو. هەناسەم سەرپێ و سوپاسی دادوەرم کرد وتم : جەنابی دادوەر...وا باشترە بەرنامەی کەناڵەکەمان نەگۆڕێین و بەردەوامبین لە پەخشی گۆرانی و مۆسیقا.

لەهەر شوێنێکی ئەم دونیایە بیت نەرگز دەتوانێت کتێبی دڵخوازی خۆت بگەیەنێتە دەستت

نەرگز لە ماوەیەکی کەم و بە نرخێکی گونجاو کتێب دەگەیەنێتە سندوقی پۆستەکانتان. لە هەر شوێنێکی دونیا بن.

- دوای ئەوەی پارەی کتێبەکان دەخرێتە سەر حیساب بانکیمان، دواتر ئەمە کتێبەکان بە پۆست دەنێرین بۆ ئەو وڵاتەی خوێنەر داوای کردووە.

- کتێبەکانمان بۆ دوو ڕۆژ دەگاتە تەواوی وڵاتانی ئەوروپا، بۆ ئەمریکا و ئوسترالیا و هەر وڵاتەکی تر، کەمتر لە هەفتەیەک دەخایەنێت.

بۆ زانیاری زیاتر و دیتنی کتێبەکان و پەیوەندیکردن تکایە سەردانی فەیسبوکی کتێبفرۆشی نەرگز بکەن لەم لینکەی خوارەوە ......

www.facebook.com/nergiz.online.bookstore

قەسیدە ی (پیاو) … ئیڤان باڵخی

بۆ سێوە خان دیاریە کە بەد□ستی پیاو بو بە قەقنەز

من ئەو مرۆڤەم
زوو ئاوێتەی هەناسەکانت بووم
لە نیوە شەوێکی ئەنگوستە چاودا
کەوتیتە ناو پێخەفەکەی رۆحم و
بە نەستێکی شەرابی ح□رام کراو
لە ڕێبوارییەوە
بویتە خاوەنی هەقیقەت
ئیمپراتۆری زەوی هیوای من
تۆ ئ□ی پیاوی هەقیقەتی بێ ئەخلاقی
منێ لەناو تۆدا لات وپەژموودە
هەڵپڕووکام
چەخماخەی نەریت و پێڵاوە
درکاوییەکانی ناو دەمی
جیهانی مرۆڤایەتی و
دینە هەڵواسراوەکەی
خوای تاقانەم کردە
ژێرکراسێکی پرتەقاڵی و
ل□ بەرم کرد
وەک شەهوەتی نێوان ژن و مێردە
ناشەرعییەکان
بومە چێژی گەمەیەکی نێوان تۆو
ئەو ژنانەی کە وەک مارێکی سر
وردە وردە
ژەهری جەستەیان
ڕژانە ناو بەیەنت و
چاوەکانتی کوشت
منت بە ئیدراکەوە سوتان